



УДК 004.378

**DISTANCE EDUCATION IN WAR CONDITIONS: LEARNING
PRACTICAL SURGERY SKILLS****ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА В УМОВАХ ВІЙНИ: ЗАСВОЄННЯ ПРАКТИЧНИХ
НАВИЧОК З ХІРУРГІЇ****Duka R.V. / Дука Р.В.***d.m.s., as.prof. / д.м.н., доц.*

ORCID: 0000-0003-3962-8746

Yaroshenko K.O. / Ярошенко К.О.*s.m.s., as.prof. / к.м.н., доц.*

ORCID: 0000-0002-0658-0486

Malynovskyi S.L. / Маліновський С.Л.*s.m.s., as.prof. / к.м.н., доц.*

ORCID: 0000-0002-5554-836X

*Dnipro State Medical University Dnipro, Vernadsky str.9, 49000**Дніпровський державний медичний університет, Дніпро, вул.Вернадського, 9, 49000*

Анотація. Проведено дослідження щодо ефективності дистанційного електронного навчання серед студентів-медиків під час вивчення дисципліни «Хірургія» - модуль I «Невідкладна абдомінальна хірургія і проктологія» та визначені можливі проблеми, обмеження, задоволення, а також перспективи щодо цього підходу в екстремальних умовах, особливо навчання практичним навичкам у контексті дистанційного вивчення хірургії.

Ключові слова: дистанційне навчання, практичні навички, хірургія, студенти-медики, війна в Україні.

Вступ. 24 лютого 2022 року у зв'язку з повномасштабним воєнним наступом Росії в Україні був введений воєнний стан. Як і інші сектори, освітня сфера постраждала від цієї жахливої ситуації. Всі заклади освіти почали проведення навчання у дистанційній формі. З 28 лютого до 13 березня для студентів були організовані вимушені канікули: закрито всі навчальні заклади, призупинено викладацьку та навчальну діяльність, а з 14 березня продовжено навчання в онлайн-форматі для вітчизняних і іноземних громадян усіх форм навчання. Беручи до уваги, що належне викладання хірургії в цілому комплексі інших дисциплін створює умови для якісної медичної практики в майбутньому, стало необхідним оптимальне використання ресурсів і сучасних інформаційних технологій для продовження навчання.



Основний текст.

Це дослідження має на меті вивчити ефективність дистанційного електронного навчання серед студентів-медиків під час вивчення дисципліни «Хірургія» - модуль 1 «Невідкладна абдомінальна хірургія і проктологія» та визначити можливі проблеми, обмеження, задоволення, а також перспективи щодо цього підходу в екстремальних умовах, особливо навчання практичним навичкам у контексті дистанційного вивчення хірургії. Практичні навички включають декілька категорій матеріалу, призначеного для засвоєння та відтворення студентами-хірургами [3].

- 1) Техніка виконання фізичних та додаткових методів дослідження.
- 2) Результати, отримані за допомогою додаткових методів дослідження.
- 3) Зіставлення клінічної картини та даних додаткових досліджень.

Для реалізації поставлених завдань найбільш прийнятними є засоби, що входять до складу освітньої платформи Moodle. Маємо 3 категорії тестів, які можна використовувати для реалізації тренувальних і контрольних практичних навичок, найбільш ефективними виявилися тести на підбір пропущених слів, де пропущені слова в тексті запитання заповнюються за допомогою наданих в меню. Надається інструкція до виконання кожного тесту (приклад): контроль практичних навичок побудований за принципом тесту з п'ятьма питаннями, кожне на окремому екрані, чотири з яких містять списки відповідей з яких студент, користуючись своїми знаннями цієї теми, повинен обрати правильні, поставив навпроти них відмітку. Кількість правильних відповідей не регламентована. Одне питання потребує вибрати певну послідовність дій в алгоритмі шляхом вибору з ідентичних списків наданих до кожного номера.

Після цього студент повинен завершити спробу натисненням відповідної кнопки та далі підтвердити дію або повернутися до сумнівної відповіді та переглянути питання і знову підтвердити завершення тесту та відправлення результатів [1].

Платформа Moodle дозволяє створювати інтерактивні міні-програми, які можуть містити текст, звук, відеоінформацію, а також будь-які зображення. Використання розгалуженого сценарію дозволяє моделювати діагностичний, лікувальний процес з реєстрацією правильного вибору та помилкових дій студента.

Окрім цього, сценарії можуть включати зазначені вище тести, що робить цей модуль основним у вирішенні задачі навчання практичним навичкам як у



хірургії, так і в інших галузях медицини [2, 4].

З одного боку, перевагами дистанційної освіти є можливість навчання одночасно великої кількості студентів, полегшення навчального процесу, у випадку навчання людей з обмеженими можливостями, адаптивність – навчання з використанням сучасного програмно-технічного забезпечення робить електронну освіту більш доступною. Також, як правило, дистанційне навчання дешевше, ніж звичайна освіта, перш за все, за рахунок зменшення витрат на переїзд, мешкання в іншому місті, зменшення витрат на організацію самих курсів. Противники використання дистанційної освіти в медицині вважають таким чином неможливим оволодіння практичними навичками, які є основною складовою у підготовці майбутніх медичних працівників. Проте, на нашу думку, використання такої форми навчання в медичних закладах освіти не тільки можливе, але під час війни безпечне і необхідне.

Проведено нами дослідження включало анкетування 258 студентів, які зараз навчаються на 4 курсі клінічних дисциплін. На початку анкетування всім студентам-учасникам була пояснена мета опитування і отримана згода на участь у дослідженні. За даними анкетування 211 (81,8%) студентів були задоволені якістю проведення дистанційного навчання за вищенаведеними методиками.

Заклучення і висновки.

Безумовно навчання лікаря практичним навичкам вимагає традиційного очного контакту, але все теоретичне навчання і вирішення дискусійних питань з прийняття рішень щодо тактичних питань в лікуванні пацієнта можуть проходити дистанційно.

За нашими даними і даними сучасних досліджень по якості освітніх програм доведено, що дистанційне електронне навчання вельми ефективний спосіб навчання, але потрібна самомотивація здобувачів освіти, а також здатність педагога постійно вдосконалювати інструменти дистанційної освіти й прагнути максимального задоволення потреб здобувачів.

Література

1. Березницький Я.С., Сулима В.П. Викладання факультетської хірургії в експериментальних умовах переходу на кредитно-модульну систему навчання// Вісник Української стоматологічної медичної академії. Акт. пробл. сучасн. медицини. – 2006, т. 6, вип. 1-2 (13-14). – С. 294-297.



2. Методи дослідження і маніпуляції в клінічній медицині. Під ред. Г.В. Дзяка і Я.С. Березницького. – К.: «Здоров`я». – 164с.

3. Про запровадження у вищих навчальних закладах навчальної дисципліни “Вища освіта і Болонський процес”: Наказ Мін. осв. і науки України від 21.05.2004, №414.

4. Education and training on surgery of foreign students and reparation of foreign surgeons-interns with use of medical simulators. Bereznytskyu Ya.S., Sulyma V.P.// Istanbul, Turkey. - Abstract book ICEC. – 2012. – p: 24.